

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНИ

Екологічні умови на нашій планеті значно погіршилися, і багато життєзабезпечуючих систем біосфери знаходяться під загрозою. А.Румбольд, колишній міністр освіти Великої Британії, вважає, що саме екологічна освіта молоді сприятиме створенню більш безпечного та чистого довкілля через засвоєння школярами необхідних знань та вмінь, навчить дітей розмірковувати та аналізувати екологічні проблеми і шляхи їх розв'язання, критично оцінювати наслідки своїх власних дій у природі [1]. Рада з питань упровадження єдиного навчального плану для середніх шкіл визнає, що в організації екологічної освіти є багато проблем, незважаючи на певні успіхи (визнано, що екологічна освіта – одна з п'яти головних міжпредметних тем національного навчального плану, їй треба надавати пріоритетного значення в усіх секторах освіти і т. ін.) [2].

Проблема взаємодії людини з природою перетворилася на одну з найбільш актуальних, яка у наш час набула глобального характеру. Тому мета статті – вивчити досвід удосконалення екологічної освіти у школах Великої Британії та впровадження його в Українські школи.

У діяльності вчителя англійської мови важливим фактором є формування ціннісних орієнтацій і позитивного ставлення школярів до природи і життя людей, до себе як суб'єкта діяльності.

При поданні тем «Body and Health» і «Food for thought» учителі Британської школи Англо-Континентал намагаються формувати в учнів знання, які допоможуть їм зміцнювати здоров'я, розуміти правила гігієни і санітарії, виховати відповідальне ставлення до здоров'я оточуючих людей, виробити моральні норми у взаємовідносинах статей, підготувати учнів до створення в майбутньому здорової сім'ї та до виховання дітей.

Під час вивчення теми «Body and Health» учителі Британської школи Англо-Континентал прагнуть використовувати мобілізаційну функцію на уроках, яка спрямовує учнів на застосування набутих знань на практиці. Вона пов'язана з формуванням у школярів різноманітних умінь і навичок, що

сприяють розвитку їх пізнавальної активності й самостійності. В центрі уваги – розвиток творчої активності учнів, виховання у них любові до природи і праці. Вчитель не обмежується визначенням тільки навчальних завдань, одночасно продумує можливості вирішення виховних завдань, формування в учнів відповідального ставлення до свого здоров'я та наукової картини світу. Доводить учням, що сучасна людина повинна бути не лише ерудованою, але й уміти творчо використовувати набуті знання для вирішення нових проблем.

Наводимо зразки завдань з теми «Body and Health»:

Body and health

• **What organ...?**

- 1 do you use to breathe
- 2 sends your blood round your body
- 3 controls all the other parts
- 4 is most affected if you drink too much alcohol

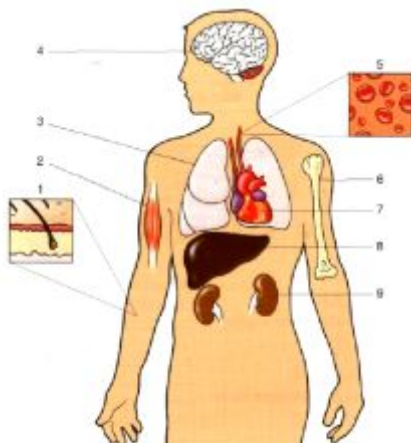
• **What part/parts of the body...?**

- 5 goes brown in the sun
- 6 come in pairs

• **What are the symptoms of...?**

- 7 flu
- 8 appendicitis
- 9 stress

THE BODY

Match the words and pictures.

How do you pronounce them?

blood..........

bone..........

brain..........

heart..........

kidneys........

liver..........

lungs..........

muscle..........

skin..........

SYMPTOMS OF ILLNESS

Look at the list of symptoms. Translate them. Do you have any at the moment?

a cough

a sore throat

a temperature.

• I've got a **headache**
an earache

a toothache

a stomach-ache

- My back **hurts**.
- I've got a **pain** in my leg.
- I've **hurt myself**.

Завдання

What's the matter with these people?

1

2

3

При вивченні цієї теми вчителі Британської школи дають учням не тільки поняття хвороби, а й пропонують шляхи допомоги захисним силам організму: забезпечення хворому спокою, свіже повітря, легке, але повноцінне харчування, дотримання рекомендацій лікаря, відсутність самолікуваннях [3; 4].

При поданні теми «Food for thought» педагоги розповідають дітям, яка їжа корисна для організму. Також вони використовують різні прийоми та

методи на уроках, цікаві для дітей. Наприклад, різноманітні цікаві тексти, запитання, використовують інтерактивні технології, майже весь урок проводять в іграх.

Перевірити те, як учні засвоюють навички здорового способу життя, вчителям дають змогу різні завдання [2].

Food for thought

Завдання

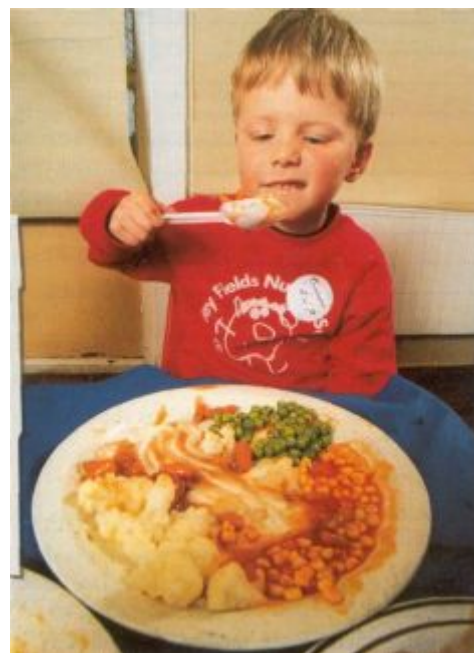
A In pairs, read the newspaper extract.

1. Why are shops going to sell these vegetables?
2. What do the vegetables taste like?
3. Do you think children will like them?
4. Would you like to try them?

Chocolate carrots – tomorrow's vegetables?

HOW many children do you know who really like vegetables? Probably not many. But it has been proved that eating vegetables in childhood helps to protect you against serious illness in later life. So yesterday chocolate-flavoured carrots

went on sale in Britain as part of a campaign to encourage children to eat vegetables. The range of products also includes cheese-and-onion flavoured cauliflower, pizza-flavoured sweetcorn, and peas that taste like chewing-gum.

B Underline five vegetables

in the text. How many more vegetables can you name?

Which do/don't you like?

Працюючи у загальноосвітній школі I-III

ступенів № 10 м. Умані – «Школі сприяння здоров'ю», ми вваємо, що одним із найперспективніших і найефективніших шляхів формування екологічних знань учнів, озброєння їх необхідними вміннями та навичками раціонального природокористування згідно з результатами проведеного дослідження, є впровадження активних форм і методів навчання, серед яких провідне місце, займають ігри. Тому в процесі екологічного виховання учнів початкової школи ми використовуємо ігри екологічного спрямування, які дозволяють формувати звичку самостійно думати, розвивати увагу та сприяти залученню учнів до активної діяльності у довіллі.

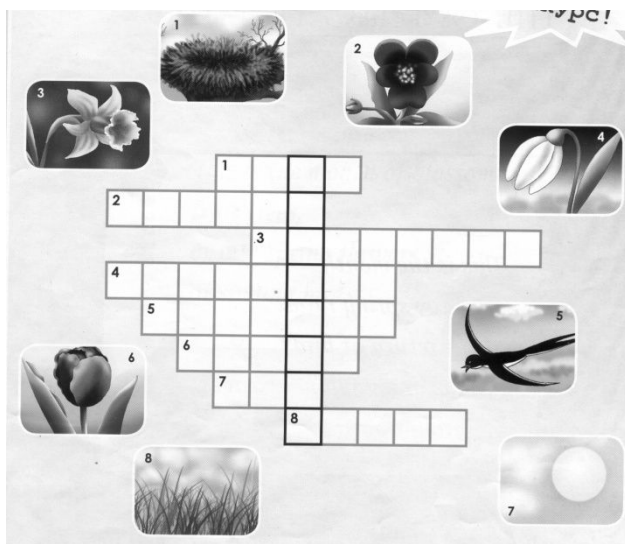
Особливого значення у формуванні екологічних знань на уроках англійської мови, оцінних суджень, вмінь та навичок екологічно доцільної поведінки учнів у навколишньому середовищі надається народним природознавчим традиціям. Враховуючи психологічні особливості активного реагування молодших школярів на все нове, яскраве, незвичайне, я підбираю цікавий матеріал у формі народних легенд, повір'їв та казок.

Для екологічного виховання першокласників можна використовувати і фізкультхвилинки природничого характеру.

Прислів'я про природу в скарбниці народу не рідкість, але не все можна використовувати для розвитку пізнавальних інтересів і почуттів, тому і підбір їх не повинен бути стихійним.

Ефективний вплив на дітей будуть мати ті з них, які дають чітке словесне означення явищам і об'єктам природи, які спостерігаються; розкривають зв'язки і причинну залежність між ними; пробуджують думку, спонукають до порівняння, до самостійного встановлення зв'язків, узагальнень, виведення висновків; стимулюють позитивні моральні й естетичні переживання; збагачують словниковий запас дитини; легко входять у процес спілкування дорослих з учнями молодших класів.

Найбільш впливовими серед різноманітних засобів є екскурсії. Адже саме під час екскурсій до лісу, парку, шкільного подвір'я відбувається

наближення до природи, діти зливаються з нею. Лише при близькому контакті діти відчують і побачать ті природні об'єкти, які потребують охорони, а вчитель допоможе встановити причини і засоби їх усунення.

При поданні теми «Пори року» використовується різноманітний та цікавий роздатковий матеріал. Зокрема, пропонується учням заповнити кросворд (після весняної екскурсії у природу). На малюнку зображені предмети природи, за якими спостерігали діти.

При поданні нових слів, промовляються ці слова разом із школярами. Таким чином створюється весела і радісна атмосфера. Слова супроводжуються різними рухами, що створює особливий емоційний настрій.

Викладаючи у початкових класах англійську мову, впроваджується принцип особистісно орієнтованого навчання.

Таким чином, з року в рік при вивченні програмованого матеріалу, накопичуються знання про екологічний стан середовища, учні усвідомлюють

необхідність його вивчення. На уроках і в позаурочний час у комплексі різних засобів: казок, легенд, загадок, прислів'їв, кросвордів, формується культура молодших школярів, розвивається дитина як особистість.

Отже, дуже важливо якомога більше наблизити екологічне виховання до повсякденного життя – сприяти усвідомленню школярами, що своєю буденною діяльністю вони впливають на екологічний стан найближчого довкілля, а також формувати у них таке мислення, яке допомогло б їм за будь-якої ситуації оцінювати власну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Curriculum Guidance 7. Environmental Education. – UK: Pindar Graphics, 1990. – 50 p.
2. Environmental Education in the Light of the Tbilisi Conference. – Paris: UNESCO, 1980. – 100 p.
3. Oxenden C., Latham – Koenig C. English file // Intermediate student's book. – Oxford: Oxford University Press, 1999. – 159 p.
4. Oxenden C., Latham – Koenig C., Hamilton G. English file // Intermediate workbook. – Oxford: Oxford University Press, 1999. – 88 p.